

Державна служба статистики України

СХВАЛЕНО

Рішення Комісії з питань
удосконалення методології
та звітної документації
(протокол від 30.06.2017 № 9)

**СТАНДАРТНИЙ ЗВІТ З ЯКОСТІ
ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ
ЗА ЗМІНАМИ ЦІН ВИРОБНИКІВ ПРОМИСЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ**

2.06.02.01

електронна пошта: k.istratenko@ukrstat.gov.ua
телефон: (044) 234-95-48
керівник ДСС: Істратенко К. В.

Київ – 2017

ЗМІСТ

	Стор.
1. Вступ.....	3
2. Компоненти якості державного статистичного спостереження	4
2.1. Відповідність.....	4
2.2. Точність.....	4
2.3. Своєчасність та пунктуальність.....	6
2.4. Доступність та зрозумілість.....	6
2.5. Послідовність та зіставність.....	7
2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів.....	8
2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів.....	8
2.8. Конфіденційність, прозорість та захист.....	9
3. Заключна частина.....	10

1. Вступ

Стандартний звіт з якості державного статистичного спостереження "Зміни цін виробників промислової продукції" (далі – звіт) підготовлено з метою інформування користувачів стосовно основних критеріїв та індикаторів якості його результатів. Звіт містить загальну інформацію, яка не залежить від результатів за конкретний період державного статистичного спостереження, а визначена чинною методологією, процедурами обробки даних і методами вимірювання статистичних даних і процесів.

Наведені у звіті компоненти якості, такі як відповідність, точність, своєчасність та пунктуальність, доступність та зрозумілість, послідовність та зіставність, відповідають принципам виробництва статистичної продукції, які визначені розділом III Принципів діяльності органів державної статистики, затверджених наказом Держкомстату від 14.06 2010 № 216.

Метою проведення державного статистичного спостереження (далі – ДСС, спостереження) є отримання даних щодо змін цін виробників промислової продукції для розрахунків індексів цін виробників промислової продукції.

Спостереження запроваджене з 1991 року в рамках програми опрацювання ряду макроекономічних показників, що базуються на міжнародних стандартах.

Індекси цін виробників промислової продукції використовуються при створенні інформаційної бази для прогнозування й управління процесами ціноутворення в промисловості, розрахунків індексів продукції промисловості, фізичного обсягу товарообороту підприємств оптової торгівлі, перерахунку показників національних рахунків у постійні ціни та забезпечують можливість проведення міжнародних зіставлень.

ДСС відповідно до Довідника розділів статистики належить до розділу 2.06 "Ціни" за тематикою статистичного виробництва 2.06.02 "Ціни виробників".

Нормативно-правовою основою проведення державного статистичного спостереження за змінами цін виробників промислової продукції є закон України "Про державну статистику", розпорядження Кабінету Міністрів України "Про затвердження Стратегії розвитку державної статистики на період до 2017 року" від 20 березня 2013 р. № 145-р; щорічні плани державних статистичних спостережень, затверджені Кабінетом Міністрів України, а також інші нормативно-правові документи.

Методологічні положення ДСС базуються на міжнародних стандартах побудови індексів цін, спільному документі МОП, МВФ, ОЕСР, ООН та Світового банку "Керівництво щодо індексів цін виробників: теорія та практика", Постанові Ради (ЄС) № 1165/98 від 19.05.1998 щодо короткострокової статистики підприємств зі змінами, внесеними Постановою (ЄС) № 1158/2005 Європейського парламенту і Ради, які визначають загальні рамки, в межах яких здійснюється збір, розробка, аналіз та поширення статистичних даних щодо основних показників короткострокової статистики.

Органи державної статистики здійснюють ДСС на основі інформації за формою №1-ціни (пром) (місячна) "Звіт про ціни виробників промислової продукції", яка затверджена наказом Держстату від 04.07.2014 № 207 (зі змінами) та розміщена на офіційному веб-сайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) у розділі "Респондентам"/"Альбом форм державних статистичних спостережень на 2017 рік"/"Ціни"/"Ціни виробників".

Основними статистичними публікаціями, в яких поширюються дані ДСС, є експрес-випуск "Індекси цін", статистичні збірники "Статистичний щорічник України", "Україна в цифрах", "Індекси цін виробників", "Промисловість України", економічна доповідь "Про соціально-економічне становище України".

На запити користувачів органи державної статистики надають наявну статистичну інформацію за результатами розробки спостереження у зведеному вигляді на паперових, електронних носіях, засобами електронного зв'язку, а також відповідно до порядку доступу до публічної інформації.

2. Компоненти якості державного статистичного спостереження

2.1. Відповідність

Відповідність – це ступінь, з яким результати державних статистичних спостережень задовольняють поточним та потенційним потребам користувачів.

Основним статистичним показником ДСС є індекс цін виробників промислової продукції.

При проведенні спостереження використовуються статистичні класифікатори, а саме: Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД), Номенклатура продукції промисловості (НПП), Класифікація інституційних секторів економіки України (КІСЕ), Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ).

Одиницею спостереження є місцева одиниця виду економічної діяльності, в межах секцій В, С та D відповідно до КВЕД.

Розробка та проведення розрахунків показників ДСС щодо індексів цін виробників промислової продукції здійснюється на державному рівні в цілому по Україні за видами діяльності.

2.2. Точність

Точність – це ступінь наближеності розрахунку до дійсних значень.

ДСС проводиться відповідно до Методологічних положень щодо організації державного статистичного спостереження за змінами цін виробників промислової продукції та розрахунків індексів цін і середніх цін виробників промислової продукції (далі – Методологічні положення), затверджених наказом

Державної служби статистики від 12.01.2015 № 6 та розміщених на офіційному веб-сайті Держстату в розділі "Методологія та класифікатори"/"Статистична методологія"/"Економічна статистика"/"Ціни".

Згідно з Методологічними положеннями ДСС проводиться на вибірковій основі щомісячно і охоплює всі регіони країни. Показники базуються на методологічних принципах побудови індексів цін відповідно до міжнародних стандартів, а саме: відбір товарів (послуг)-представників та підприємств; формування вагової структури; порядок збору інформації; формули розрахунків індексів.

Спостереженню підлягають ціни реалізації за одиницю конкретного виду продукції (без урахування податку на додану вартість, акцизного податку і транспортних витрат), які відображені у товарно-транспортних накладних чи інших первинних облікових документах, що засвідчують факт реалізації готової продукції, виконання робіт, надання послуг тощо, оформлених згідно з чинним законодавством.

Формування основи вибірки здійснюється на підставі даних щодо обсягів реалізації промислової продукції ДСС "Виробництво промислової продукції (товарів, послуг) за видами" та "Структурні зміни в економіці України та її регіонів".

Репрезентативність розрахунків індексів забезпечується на кожному етапі побудови вибіркової сукупності. А саме: відсікаються товарні групи, які знаходяться за межами 90% кумулятивного відсотка загальної вартості реалізації продукції усіх товарних груп; відсікаються підприємства, які знаходяться за межами 90% кумулятивного відсотка загальної вартості реалізації продукції в кожній товарній групі, і в межах товарної групи відбір підприємств здійснюється таким чином, щоб їх загальна вартість реалізації складала близько 60%; товари (послуги) на конкретному підприємстві відбираються так, щоб сумарна вартість їх реалізації складала близько 50% (для харчової промисловості – 25-30%) від його вартості реалізації товару (послуги)-представника.

Актуалізація вибіркової сукупності товарів (послуг) та підприємств здійснюється на щорічній основі.

Інформація щодо цін виробників, отримана від підприємств, ретельно перевіряється, потім здійснюється електронна обробка, проводяться первинні арифметичні та логічні контролю, а також зведення первинних даних та їх аналіз. У разі необхідності проводяться додаткові з'ясування та уточнення, визначається характер помилок.

У разі тимчасової відсутності реалізації відібраного виду продукції ціна попереднього місяця переноситься на поточний місяць; продукція, що зникає з виробництва, підлягає заміні. Поправки з урахуванням різниці в якості не здійснюються, оскільки порівнюються товари тільки аналогічної якості. Коригування рядів динаміки з урахуванням фактору сезонності не здійснюється.

У випадках відсутності даних від окремих респондентів органи державної статистики виявляють причини неотримання інформації. За підсумками аналізу сукупності одиниць ДСС за 2016 рік рівень невідповідей становив 0,7%. Більшість одиниць не надали звіт з причини призупинення діяльності чи демографічних перетворень (приєднання, злиття, поділ).

2.3. Своєчасність та пунктуальність

Своєчасність – це період часу між подією або явищем, що описують статистичні дані, та публікацією цих статистичних даних.

Пунктуальність – це період часу між фактичною датою публікації даних та плановою датою, яка визначена в офіційному календарі публікацій.

Терміни оприлюднення статистичної інформації та публікацій за результатами розробки спостереження визначені планом державних статистичних спостережень. Для зручності користувачів на офіційному веб-сайті Держстату розміщені Каталог офіційних статистичних публікацій, а також Календар оприлюднення інформації, де вказані відповідні дати оприлюднення статистичних продуктів.

Оприлюднення статистичної інформації здійснюється в заплановані терміни. У випадку необхідності перенесення цих термінів на офіційному веб-сайті Держстату для користувачів розміщується відповідне повідомлення.

Збір, обробка, аналіз і поширення даних щодо змін цін виробників промислової продукції здійснюється у такі терміни:

Збір даних	Обробка даних	Аналіз даних	Поширення / Перше оприлюднення статистичної інформації
22 числа звітнього місяця	до 28 числа звітнього місяця	до 07 числа місяця після звітнього	офіційний веб-сайт: на 08 число місяця після звітнього

Запити користувачів щодо надання інформації виконуються в терміни, передбачені Законом України "Про доступ до публічної інформації".

2.4. Доступність та зрозумілість

Доступність – це характеристика простоти та легкості, з якою користувач може отримати статистичні дані; вона визначається фізичними умовами, за наявності яких користувачі можуть отримати доступ до статистичних даних.

Зрозумілість – це характеристика простоти та легкості розуміння користувачем статистичних даних; вона вимірюється через інформаційне середовище, в якому представлені статистичні дані, що супроводжуються відповідними метаданими.

Результати спостереження розміщуються у вільному доступі у форматах .doc, .pdf, .xls на офіційному веб-сайті Держстату в розділі "Статистична інформація"/"Економічна статистика"/"Ціни", а також у збірнику "Індекси цін виробників" у розділі "Публікації"/"Економічна статистика"/"Ціни". Крім того, вони можуть надаватися користувачам в електронному вигляді на підставі їхніх запитів.

Контакти для отримання додаткової інформації щодо результатів цього статистичного спостереження, відповідного методологічного забезпечення, а також довідок щодо умов розповсюдження його результатів:

адреса: вул. Шота Руставелі, 3, м. Київ, 01601

телефон: (044)-234-95-48

адреса електронної пошти: k.istratenko@ukrstat.gov.ua;
office@ukrstat.gov.ua

Контактна інформація для оформлення інформаційного запиту:

телефон: 287-06-72

факс: 235-37-39

адреси електронної пошти: el.zapyt@ukrstat.gov.ua

2.5. Послідовність та зіставність

Послідовність двох або більше статистичних даних означає, наскільки в державних статистичних спостереженнях, у рамках яких вони вироблялися, використовувались однакові метадані – класифікації, визначення і сукупність, що вивчається, а також гармонізовані методи.

Зіставність – це окремий випадок послідовності, коли статистичні дані відносяться до тих самих об'єктів даних, а ціль їхнього об'єднання – зробити порівняння у часі або за регіонами, або за іншими сферами діяльності.

Спостереження здійснюється за конкретними видами продукції, що відносяться до товарних груп Номенклатури продукції промисловості з місячною періодичністю. Зіставність статистичних даних у динаміці забезпечується методологічною єдністю формування, отримання, взаємним контролем показників, а також формування та перегляду вагової структури.

Перегляд вагової структури здійснюється щорічно. Розрахунки індексів цін промислової продукції за оновленою ваговою структурою починаються зі звіту за січень кожного року. Індекси найнижчого рівня (індивідуальні індекси) розраховуються як співвідношення арифметичних значень цін конкретного виду продукції за поточний та попередній місяці і є основою для подальших розрахунків. Для агрегування індексів цін на вищий рівень (товарів (послуг)-представників, видів промислової діяльності та промисловості в цілому) використовується формула типу Ласпейреса.

2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів

Перелік користувачів інформації щодо індексів цін виробників промислової продукції формується на основі листів-запитів на отримання статистичних даних.

Користувачами інформації, отриманої за результатами державного статистичного спостереження "Звіт про ціни виробників промислової продукції", є органи державної влади, науково-дослідні інститути, навчальні заклади, підприємства та установи, громадяни.

У вересні-жовтні 2014 року Держстат провів анкетне опитування користувачів статистичної інформації з метою вивчення ступеня відповідності потребам користувачів щодо статистичних даних, які містяться у збірнику "Індекси цін виробників", а також визначення оцінки якості зазначеної статистичної інформації.

Результати анкетного опитування свідчать про те, що більшість користувачів надали відмінну та добру оцінку якості статистичної інформації зі статистики цін виробників, яка наведена у вищезазначеному збірнику. При цьому найбільш важливим критерієм якості статистичної інформації зі статистики цін виробників користувачі визначили "Точність/Надійність", на другому місці – "Відповідність/Релевантність", на третьому – "Своєчасність/Пунктуальність"; 90% опитаних користувачів позитивно оцінили інформаційне забезпечення Держстату (якість основних показників зі статистики цін виробників та діяльність щодо підтримки користувачів); 43% користувачів зазначили про поліпшення забезпечення статистичною інформацією з питань статистики цін виробників порівняно з минулим роком/попереднім зверненням до Держстату.

Оцінки користувачів щодо якості інформації більш детально наводяться у повідомленні для користувачів статистичної інформації за результатами проведення анкетного опитування зі статистики цін виробників, яке розміщене у розділі "Анкетні опитування" офіційного веб-сайту Держстату. У цьому ж розділі користувачі мають можливість ознайомитися із заходами, які вживаються на підставі отриманих результатів анкетного опитування для поліпшення якості статистичної інформації.

2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів

Держстат здійснює щорічну оцінку звітного навантаження на респондентів на підставі Методики вимірювання звітного навантаження на респондентів, затвердженої наказом Держстату від 14.05.2013 № 149. У цілому по Україні у 2016 році звітне навантаження на респондентів, порівняно із 2015 роком, за формою № 1 - ціни (пром) (місячна) знизилося на 9,2% за рахунок зменшення кількості респондентів (за даними матриці участі респондентів у державних статистичних спостереженнях).

За результатами анкетного опитування для визначення звітного навантаження на респондентів середні витрати часу на заповнення форми № 1-ціни (пром) (місячна) становлять 59,8 хв. Більшості із числа опитаних респондентів (84%) було нескладно зрозуміти інструкцію (роз'яснення) та зміст показників, підготувати інформацію та заповнити форму. Індекс задоволеності респондентів за формою № 1- ціни (пром) (місячна) становить 92 (при середньому показнику за формами державних статистичних спостережень – 88).

Для спрощення процедури подання респондентами форм державних статистичних спостережень передбачено подання електронного звіту. Відсоток звітування в електронному вигляді за формою № 1-ціни (пром) (місячна) за 2016 рік становить 70,6%.

2.8. Конфіденційність, прозорість та захист

Знеособлення постачальників даних, конфіденційність інформації, яку вони надають, та її використання тільки в статистичних цілях мають бути гарантовані. Органи державної статистики мають поширювати статистичні дані об'єктивно, професійно та прозоро.

Захист конфіденційної статистичної інформації є одним з основних принципів проведення ДСС. Необхідність дотримання принципу конфіденційності статистичної інформації визначено положеннями Закону України "Про державну статистику" та міжнародними стандартами.

Для забезпечення встановлених національним і міжнародним законодавством гарантій перед респондентами у практиці проведення цього ДСС реалізуються такі заходи щодо забезпечення конфіденційності статистичної інформації:

первинні дані, отримані органами державної статистики від респондента під час проведення спостереження, використовуються виключно для статистичних цілей;

статистична інформація, отримана за результатами ДСС, надається користувачам у зведеному знеособленому вигляді;

в окремих випадках, якщо є ризик розкриття конфіденційних (первинних) даних, статистична інформація, отримана в ході спостереження, не поширюється.

Закон України "Про державну статистику" також визначає необхідність забезпечувати доступність, гласність і відкритість статистичної інформації, прозорість статистичної методології та статистичних методів, що відповідає міжнародним стандартам у галузі статистики. З цією метою передбачено створення системи метаданих: методичних та методологічних документів стосовно організації спостереження, його проведення, збору даних, розробки інформації та її якості. Метадані спостереження оприлюднюються на офіційному

веб-сайті Держстату та його територіальних органів, надаються користувачам у публікаціях і засобах масової інформації.

3. Заключна частина

Важливою умовою подальшого розвитку ДСС є забезпечення балансу між рівнем задоволення інформаційних потреб користувачів статистичної інформації, що передбачає застосування новітніх інформаційних технологій, та рівнем оптимізації процесу статистичного виробництва, що здійснюється шляхом удосконалення програмного забезпечення, запровадження нових технологій обробки даних, встановлення постійного зворотного зв'язку з користувачами статистичної інформації та респондентами.

Основними напрямками розвитку спостереження є: публікація індексів цін виробників промислової продукції окремо на внутрішньому та зовнішньому ринках; перегляд методологічних положень щодо організації державного статистичного спостереження за змінами цін виробників промислової продукції та розрахунків індексів цін і середніх цін виробників промислової продукції в частині внесення опису процедур імпутації.